

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้คือ 1) เพื่อศึกษาถึงการตระหนักในการปกป้องภูมิปัญญาผ้าไหมสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง 2) เพื่อศึกษาขั้นตอนและผลการดำเนินงานเพื่อปกป้องภูมิปัญญาผ้าไหมไทย 3) เพื่อศึกษาวิธีการปกป้องภูมิปัญญาผ้าไหมไทยที่เหมาะสม ในทัศนะของผู้ที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ กลุ่มผู้อยู่ในกระบวนการผ้าไหมหรือผู้ใกล้ชิดที่มีบทบาทในกระบวนการผ้าไหมของชุมชน และกลุ่มผู้เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผู้แทนหน่วยงานภาครัฐทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 21 คน วิเคราะห์โดยใช้หลักตรรกะ ควบคู่บริบท โดยใช้สถิติพรรณนาประกอบ

### ผลการศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายมีความตระหนักในการปกป้องภูมิปัญญาผ้าไหมอยู่ในระดับต่ำ และพบว่า ความแตกต่างของระดับการศึกษาและประสบการณ์ ไม่ได้ส่งผลให้ระดับความตระหนักในการปกป้องภูมิปัญญาผ้าไหมไทยมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ เป็นผลมาจากกลุ่มเป้าหมายมีการรับรู้ในปัญหาที่มีผลกระทบต่อภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ น้อย ขาดการติดตามข้อมูลข่าวสาร ไม่มีความกังวลห่วงใยหรือตื่นตัวในกรณีที่มีแนวโน้มจะส่งผลกระทบต่อภูมิปัญญา การขาดความรู้ความเข้าใจ และการมีลักษณะประจำชาติคือ มีทัศนคติที่ดีต่อชาวต่างชาติ มีความเป็นมิตรไมตรี มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่หวงแหนในภูมิปัญญา

2. ในระยะที่ผ่านมากลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ยังไม่มีการดำเนินงานเพื่อปกป้องภูมิปัญญานี้ เนื่องจากยังไม่ทราบ ไม่มีความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่ชัดเจน ไม่รู้ช่องทางและขาดผู้ชี้แนะ ในกลุ่มที่ทราบก็เห็นคุณค่าแต่ขั้นตอนยุ่งยากและไม่เกิดผลทำให้ชะงักการดำเนินการตลอดจนยังไม่เห็นความจำเป็นของการปกป้อง

3. วิธีการปกป้องภูมิปัญญาที่เหมาะสม คือการใช้กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาสมัยใหม่ โดยภาครัฐต้องมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ความรู้ด้านกฎหมาย และแนะนำสนับสนุนในการดำเนินการปกป้อง ตลอดจนมีการเก็บรวบรวมลวดลายเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการคุ้มครองควบคู่กับการปลูกฝังจิตสำนึกรัก หวงแหน ปลูกฝังจิตสำนึกการเคารพสิทธิของผู้อื่น และถ่ายทอดภูมิปัญญาให้เด็กและเยาวชน

### ข้อเสนอแนะที่สำคัญ

ภาครัฐควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการอนุรักษ์ภูมิปัญญา ส่งเสริมให้มีการปลูกฝังจิตสำนึกในการรักและหวงแหนภูมิปัญญา ตลอดจนควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นคุณค่าความสำคัญของการปกป้อง โดยให้เห็นว่าเป็นเรื่องที่สำคัญในการแข่งขันทางการค้าในปัจจุบัน ต้องส่งเสริมให้มีการดำเนินงานผลักดันให้เกิดการปกป้องอย่างจริงจัง และต่อเนื่องในทุกกลุ่ม โดยมีการประสานความร่วมมือกันในทุกภาคส่วน และมีแผนงานอย่างเป็นรูปธรรม

This research aims at studying 1) the concerned people's realization and protection of Thai silk wisdom, 2) stages and results of Thai silk wisdom protection, 3) appropriate methods for the protection of Thai silk wisdom according to the concerned people's perception.

It is a qualitative study, employing the in-depth interview technique for data collection from 21 key - informants representing those working or earning living from Thai silk activities at the community level and government officials concerned. Data obtained were later analyzed by logical context description and descriptive statistics.

Results of the study can be briefly presented below :

1. The key - informants' realization of Thai silk wisdom protection appear relatively weak regardless of different in educational and experience background. This is because they are not aware of the problem ; receive very little information on this matter. In addition, a Thai national character with positive attitude toward foreigners, receiving them with friendly manner, no intention to hide what we have or achieve.

2. No measures or stages of protection of Thai silk wisdom reported from the key - informants interviewed. They do not clearly comprehend the laws of intellectual property protection. Some who know something about it, think it is a complicated matter and it is not necessary to do this.

3. An appropriate way to protect Thai silk wisdom is by applying the Intelligence Property Protection Law. The government should let the people concerned know about this and help them to use it to protect their local wisdom property effectively.

Among recommendations emerged are the government should lay down the policy on this matter clearly including carrying on the public relation extensively and effectively in order to preserving local as well as national inheritance for the benefit of the Thai people as a whole.